

Szent Benedek remete halála

Egy hosszú meredek úton érünk fel az apátság elhagyatott s megrongált nagyszerű mogorva épületeihez, ennek közelében egy keskeny nyílású barlangot vehetünk észre, melyben a keresztyén vallás behozatalakor, ennek egyik buzgó terjesztője, Benedek nevű remete lakott. E barlangról, egy monda kering a nép ajkán, érdekesnek vélem megemlíteni. Egyszer ugyanis az említett remetét rablók támadák meg azon biztos hiszemben, hogy nála, miután temérdek ajándékot kapott, nagy mennyiségű kincseket fognak találni. A remete csak akkor vette észre a készülőben levő, reá nézve nagyon is komoly tréfát, midőn a rablók már a barlang belső rejteke felé közeledének; de most jó a csodák csodája: a remete kívánságára a barlang egyik oldalfala hirtelen kinyílt, s azon a remete nyakra-főre kisurrant. A rablók e nem várt véletlen eseményt valami túlvilági szellem titkosan működő segély hatalmának tulajdonítván, megfutamodtak.

A rablók néhány nap eltöltével mélyebb megfontolás után ismét arra határozták magukat, hogy a sok kincs miatt mégis érdemes lesz a túlvilági szellemmel czimboráskodó remetébe még egyszer bekapczáskodni. S úgy lőn! A remetét éppen a Vágra kikönyöklő egyik sziklaormon gondolatokba mélyedten találták. A rablók nem sokat teketóriáztak, nyakon csípték, s aztán a szikla ormáról a mélységbe lódították vala. A rablók nagy kíváncsisággal utána bámulának, s csak akkor sajnálták meg a kincses garmadák remetebirtokosát, midőn a segélyre sietőnek hitt égi szellem kimaradását látták, s a remete vízbe fúlt.

A nép kifogta hulláját, s eltemette. Később Zozard, a Zoborhegyi apátság alapítójának csontjaival, ki a remetének tanítója, s barátja volt, ezüst koporsóba rakták, s a nyitrai székesegyházba helyezték. Az Árpádok kihaltával bekövetkezett zivataros időszakban Csák Máté hadai az ezüst koporsót zsákmányul elfoglalván, a porladozó csontokat szétszórták. Később a szentek közé iktattatott. Az utókornak a szentek iránti kegyelete, emlékére a nedves barlangban kőszobrot állított. A remete lábnyomai s a kősziklában több kisebb nagyobb üregek ma is láthatók; a köznép hiedelme csodatevő erőt tulajdonít ezeknek.